

Regional Erhvervsudviklingsstrategi og
Handlingsplan for Nordjylland 2010-2014

Vækst og Balance

REGION NORDJYLLAND
VÆKSTFORUM

INDHOLDSFORTEGNELSE

Forord	3
Del 1: Strategi	
1. Nordjyllands udgangspunkt	6
2. Vision: Nordjylland i Vækst og Balance	8
3. Indsats- og fokusområder	10
Stærke erhvervsamarbejder	11
Regionale frontteknologier	13
Virksomhedsrettet kompetenceudvikling	15
4. En region i balance	16
5. Overvågning og effektmåling	17
Del 2: Handlingsplan	
6. Indledning	20
Stærke erhvervsamarbejder, fokusområder:	21
- <i>Klynger, Netværk, Grupper</i>	
Regionale frontteknologier, fokusområder:	31
- <i>Energi, Sundhed, Transport</i>	
Virksomhedsrettet kompetenceudvikling, fokusområder:	34
- <i>Efter- og videreuddannelse, Iværksætteri, Strategi og marked</i>	
7. Krav og kriterier for støtte	38
8. Ansøgningsprocedurer	42

Som supplement til denne publikation er der lavet en bilagssamling med uddybende beskrivelser af henholdsvis strategien og handlingsplanen. Ansøgere bør som minimum gøre sig bekendt med indholdet af bilagene til handlingsplanen, før de søger støtte hos Vækstforum Nordjylland, da disse indeholder en række tekniske oplysninger om betingelserne for støtte. Bilagssamlingen findes på Vækstforum Nordjyllands hjemmeside:

www.vaekstforum.rn.dk

DEN EUROPÆISKE UNION
Den Europæiske Socialfond

DEN EUROPÆISKE UNION
Den Europæiske Fond
for Regionaludvikling

Vi investerer i din fremtid

FORORD

I Vækstforum Nordjylland har vi en ambitiøs vision for den regionale erhvervsudvikling.

Vi vil medvirke til at skabe optimale rammebetingelser for erhvervslivet, så Nordjylland kan videreudvikle sine stærke traditioner gennem anvendelse af teknologi og talent til at blive en førende innovativ region kendetegnet ved vækst, balance og sammenhængskraft.

Og Nordjylland er allerede godt på vej. Med afsæt i innovative erhvervsklynger, produktive virksomheder, dygtige medarbejdere og stærke videninstitutioner har vi et solidt udgangspunkt. Det skal vi forstå at udnytte ved at samarbejde åbent og aktivt både i det offentlige og i det private på tværs af virksomheder og sektorer.

Netop den nordjyske evne til at samarbejde har været et centralt omdrejningspunkt i udarbejdelsen af den regionale erhvervsudviklingsstrategi. Løbende dialog med samarbejdspartnere og interessenter fra hele regionen har gjort det muligt at lave en erhvervsudviklingsstrategi, der på én og samme tid favner bredt og sigter højt.

I denne sammenfatning kan du læse mere om visionen og fokusområderne i strategien samt om prioriteringerne i den tilhørende handlingsplan.

I Vækstforum glæder vi os til arbejdet – og ikke mindst til samarbejdet – i de kommende år, hvor den regionale erhvervsudvikling vil blive styrket yderligere, og hvor vi sammen vil realisere visionen om Nordjylland som en innovativ region i vækst og balance.

Med venlig hilsen

Ulla Astman
Formand for Vækstforum Nordjylland

DEL 1: STRATEGI

VÆKSTFORUM NORDJYLLANDS REGIONALE ERHVERVSUDVIKLINGSSTRATEGI FOR 2010-2014

1. NORDJYLLANDS UDGANGSPUNKT

Det er vigtigt at have et realistisk billede af de nordjyske styrker og svagheder, når man skal finde svaret på, hvor der skal sættes ind for at fremme vækst og beskæftigelse i regionen. Det er udgangspunktet for den regionale erhvervsudviklingsstrategi.

Styrker

Det nordjyske erhvervsliv har i en årrække haft en høj produktivitetsvækst, og Nordjylland har i perioden 1997-2008 udviklet sig fra at være en af de mindst produktive danske regioner til at være blandt de mest produktive. I en international kontekst har Danmarks – og Nordjyllands – produktivitetsvækst dog været mindre end i de lande vi normalt sammenligner os med.

En af regionens styrker er de stærke erhvervsklynger, hvor især byggeriet, IKT samt medico- og sundhed viser vejen. Samtidig er det nordjyske erhvervsliv kendt for et godt samarbejde omkring forskning, udvikling og innovation. Det er også en nordjysk styrke, at mange unge får sig en ungdomsuddannelse. Regionen har landets mindste andel af unge 25-34-årige uden uddannelse, og det er især de erhvervsrettede ungdomsuddannelser, der står stærkt og trækker andelen af uddannede unge op.

Endelig er et højt rådighedsbeløb blandt de nordjyske borgere et tegn på en stærk region. Når de faste udgifter er betalt, har den typiske nordjyske familie et højt beløb til rådighed til forbrug sammenlignet med familier i de øvrige regioner. Rådighedsbeløbet er et mål for velstandsniveau, og forklaringen på, at Nordjylland ligger så højt, er bl.a. de relativt lave huspriser.

Svagheder

Det er en svaghed for Nordjylland, at der er et relativt lavt uddannelses- og kompetenceniveau i virksomhederne. Det er især problematisk, fordi de nordjyske virksomheders vækst i

stigende grad er afhængig af tilførslen af veluddannede medarbejdere. Samtidig er der mangel på investeringer i forskning og udvikling i virksomhederne, hvilket også påvirker erhvervslivets vækstmuligheder.

Antallet af nye nordjyske virksomheder, der vokser og udvikler sig til vækstiværksættere, er faldet gennem de seneste år, og Nordjylland har nu landets laveste andel af vækstiværksættere. Også hvad angår virksomheders internationale orientering ligger Nordjylland under landsgennemsnittet. Det ses bl.a. i en relativt begrænset samhandel med udlandet, hvor især importen ligger lavt. Samtidig tiltrækker Nordjylland relativt få udenlandske virksomheder, og innovationssamarbejde foregår også i mindre grad med internationale partnere. En del af forklaringen skal findes i de relativt mange små virksomheder og en erhvervsstruktur præget af traditionelle erhverv.

Udvikling via teknologioverførsler og innovationssamarbejde mellem offentlige serviceudbydere – såsom sygehuse, skoler, daginstitutioner, forsvaret m.v. – og private virksomheder er begrænset i regionen set i forhold til landet som helhed. En klar undtagelse herfra er dog samarbejdet mellem Aalborg Universitet og virksomhederne, som sammenlignet med andre regioner er stærkt.

Muligheder

Der er mange muligheder for Nordjylland, og den stærke tradition for samarbejde giver et solidt grundlag for den regionale erhvervsudvikling. Regionen har desuden mange forskellige og specialiserede uddannelsesstilbud – ikke mindst i forhold til de lange videregående uddannelser. Disse rammer skaber muligheder for at hæve regionens samlede uddannelsesniveau over tid.

Der er et stort potentiale for Nordjylland i at tænke på tværs af eksisterende styrkepositioner, bl.a. inden for oplevelsesøkonomi, turisme og fødevarer. Samtidig har regionen et godt fodfæste inden for nye teknologiområder som IKT og energi. Mange virksomheder er specialiserede inden for planlægning, behandling og pleje af syge ved hjælp af IKT-løsninger. Nordjylland står ligeledes stærkt inden for forskning i brint, vind, bølge og biomasse. De nordjyske virksomheder inden for de traditionelle erhverv har gennem en årrække haft fokus på mere defensive strategier som effektivisering og outsourcing. Men inden for de senere år er forståelsen omkring behovet for innovation og globalisering øget, og fokus på produkt- og markedsudvikling er styrket.

Trusler

Faldende befolkningstal og arbejdsstyrke er en trussel for Nordjylland, og den stigende andel af ældre borgere samt en høj nettofraflytning sætter fremtidens arbejdskraft under pres. Det er svært at tiltrække og fastholde højt kvalificeret arbejdskraft, og især unge med en videregående uddannelse flytter fra regionen. Samtidig oplever yderområderne stigende affolkning, hvilket især skyldes en meget høj tilflytning til Aalborg, der som eneste område har flytteoverskud i forhold til resten af regionen. Nordjylland oplever også en øget kløft mellem kompetenceniveauet i center- og periferiområder. De nordjyske yderområder har en lavere andel af folk med gymnasiale, mellemlange og lange videregående uddannelser i forhold til regionen som helhed og specielt sammenlignet med de større byer. Blandt de nordjyske virksomheder er de traditionelle erhverv under pres. Det gælder bl.a. turisme, som de seneste år har oplevet fald på såvel regionalt som nationalt plan. Fødevarerområdet oplever dalende prisniveauer, og omkostningsminimering har medført udflytning af store dele af produktionen. Endelig har byggeerhvervet ikke formået at øge produktiviteten over en længere årrække.

Styrker

- Relativ høj produktivitetsvækst i de nordjyske virksomheder
- Stærke erhvervsklynger inden for de regionale fokusområder
- Godt samarbejde om FoU mellem regionens virksomheder
- Højt rådighedsbeløb hos regionens borgere
- Mange unge i regionen får en ungdomsuddannelse

Svagheder

- Lavt uddannelses- og kompetenceniveau i virksomhederne
- Få investeringer i forskning og udvikling i virksomhederne
- Begrænset videndeling mellem offentlig og privat sektor
- Relativt få iværksættere udvikler sig til vækstiværksættere
- Begrænset international orientering i virksomhederne

Muligheder

- Stigende forståelse for samarbejde om regionens udfordringer
- Godt udbud af vigtige uddannelser på de fleste niveauer
- Nye forretningsområder som oplevelsesøkonomi og fødevarer
- Godt fodfæste inden for nye teknologier som IKT og energi
- Erhvervslivet forstår behov for innovation og globalisering

Trusler

- Faldende befolkningstal og arbejdsstyrke over længere periode
- Sværere at tiltrække og fastholde højt kvalificeret arbejdskraft
- Truende affolkning af regionens yderområder
- Øget forskel i kompetenceniveauet i center- og periferiområder
- Traditionelle erhverv er under stigende pres

2. VISION: NORDJYLLAND I VÆKST OG BALANCE

Vækstforum har en vision for den regionale erhvervsudvikling. Visionen, som kaldes ”Det innovative Nordjylland”, lyder som følger:

Nordjylland i Vækst og Balance

Nordjylland skal videreudvikle sine traditioner gennem anvendelse af teknologi og talent til at blive en førende innovativ region, der sikrer balanceret vækst og fremgang i hele regionen.

En innovativ region

Nordjylland skal i endnu højere grad end hidtil konkurrere på viden, opfindsomhed og kreativitet frem for effektivitet og lave produktionsomkostninger. Der skal skabes nye produkter, nye forretningsmodeller og åbnes nye markedsmuligheder. Hvis det skal lykkes, kræver det bl.a. en ændret arbejdskultur og en ny regional vækstmodel med langt større åbenhed, markant øget samarbejde og endnu mere professionalismisme – både i offentligt og privat regi. Nordjylland har et godt udgangspunkt for at skabe en innovativ region. Det regionale erhvervsliv er vant til at samarbejde om produktudvikling, produktion, distribution, salg og afsætning. Det nye ligger i, at der nu også skal samarbejdes om innovation, forretningskabelse og iværksætteri.

Tradition

Nordjylland har stolte traditioner inden for produktionserhvervene. Her ligger regionens historiske styrker og kompetencer. De traditionelle erhverv står over for markante udfordringer. Lykkes det ikke at omstille disse erhverv til de nye vilkår i den globale videnøkonomi, vil mange job og værdifuld viden flytte ud af regionen eller på anden vis gå tabt.

Erhvervslivet skal understøttes i omstillingen til de nye markedsvilkår, og det skal ske ved at bygge på regionens erhvervmæssige traditioner men samtidig forny disse. Nøglen til succes er en indsats, der både udvikler erhvervsområder med en lang tradition og samtidig sikrer, at nye væksterhverv som f.eks. IKT og sundhedsteknologi har gode vækstbetingelser i Nordjylland.

Talent

Hvis Nordjylland skal lykkes med at omstille de erhvervsmæssige styrker og traditioner til den nye videnøkonomi, kræver det på alle niveauer talentfulde mennesker med vilje til nytænkning og evne til at få tingene til at ske. Her ligger en meget stor udfordring, for regionen skal både uddanne og give plads til de talenter, som kan gå forrest i arbejdet med at skabe det innovative Nordjylland. Det betyder, at institutioner og virksomheder skal blive dygtigere til at udvikle og bruge talenter både som ledere og medarbejdere. Det betyder også, at der skal bakkes op om de talenter, der kan skabe fremtidens vækstvirksomheder.

Teknologi

Når det gælder anvendelse af ny teknologi og viden har Nordjylland et stort uudnyttet potentiale. Det skal bringes i spil og medvirke til at skabe det innovative Nordjylland. Regionen er begunstiget med stærke videninstitutioner, som allerede i dag har et udstrakt samspil med den del af det nordjyske erhvervsliv, der på nuværende tidspunkt satser på innovation. Udfordringen i de kommende år bliver at udbrede, udvikle og styrke dette innovative samspil til at omfatte langt større dele af det nordjyske erhvervsliv.

3. INDSATS- OG FOKUSOMRÅDER

I dette afsnit præsenteres de muligheder for Nordjylland, som arbejdet med Erhvervsudviklingsstrategien 2010-14 har afdækket, og som Vækstforum vil give særlig prioritet i de kommende år. Indsatsområderne skal ses som en logisk indkredsning af de hovedområder, inden for hvilke der stilles skarpt på de særlige vækstmuligheder i Nordjylland, hvor bidraget til udvikling og stimulering af vækstkilderne er stærkest.

Indsatsområderne er derfor underopdelt i særlige fokusområder. Nedenfor præsenteres baggrunden for valg af indsats- og fokusområder, samt det strategiske formål. Det nærmere indhold og betingelserne for støtte til projekter under indsats- og fokusområder er uddybet i handlingsplanen.

Indsatsområder	Fokusområder
Stærke erhvervsamarbejder	<ul style="list-style-type: none">• Klynger• Netværk• Grupper
Regionale frontteknologier	<ul style="list-style-type: none">• Energi• Sundhed• Transport
Virksomhedsrettet kompetenceudvikling	<ul style="list-style-type: none">• Efter- og videreuddannelse• Iværksætter• Strategi og marked

Figur: Oversigt over indsats- og fokusområder i erhvervsudviklingsstrategien.

STÆRKE ERHVERVSSAMARBEJDER

Mål

Det er Vækstforums mål at stimulere og facilitere, at nordjyske virksomheder samarbejder om nye produkter, markeder og forretningsmodeller, herunder samarbejder med videninstitutioner og myndigheder for at understøtte dette.

Klynger:

Klynge dannelse er en langsigtet strategi for et forpligtigende samarbejde mellem virksomheder inden for en værdikæde. Ofte er virksomhederne i en klynge i direkte konkurrence med hinanden, hvorfor samarbejdet typisk kræver særlig facilitering. Fokus er derfor facilitering, langsigtet innovation, nye markeder og forretningsmodeller. Vækstforum vil fokusere på klyngeudvikling inden for byggeri, fødevarer, informations- og kommunikationsteknologi, sundhed og det maritime område.

Netværk:

Det er vigtigt for erhvervsudviklingen at styrke regionens større etablerede netværk, defineret som samarbejder mellem virksomheder, ofte suppleret af videninstitutioner eller offentlige aktører, hvor formålet typisk er udvikling af en specifik branche eller erhvervssektor. Vækstforums engagement forudsætter, at perspektivet er hele regionen eller store dele af regionen med det sigte at samle nøgleaktører i en udviklende organisering. Støtten kan have karakter af rådgivning, facilitering, branding og mindre pilotprojekter, men ikke fysiske investeringer. Vækstforum vil fortsat have fokus på udvikling af netværk inden for turisme, oplevelsesøkonomi og energi.

Grupper:

Der er også potentiale i idéudvikling i regi af mindre grupper og i mindre skala end klynger og netværk. Derfor vil Vækstforum fremme mindre samarbejder mellem virksomheder eller videninstitutioner, der har konkrete og ofte kortsigtede mål, og hvor antallet af deltagende virksomheder er begrænset. Vækstforum vil også fremme idécirkler, der understøtter det egnsvise fokus på udviklingsmuligheder i bestemte områder. Cirklerne har til formål at få borgere, virksomheder, myndigheder og videninstitutioner til i fællesskab at stille skarpt på barrierer og muligheder for koordineret erhvervsudvikling. Vækstforums fokus vil være på indledende faser, f.eks. analyser, møder og konferencer. Det er en forudsætning, at idécirkelens formål harmonerer med erhvervsudviklingsstrategien og dermed understøtter denne.

Baggrund

Nordjysk erhvervsliv står over for stigende krav om fornyelse f.eks. ved at udvikle nye produkter eller opdyrke nye forretningsområder på et globalt marked. Dette kræver ny viden og nye kompetencer. Virksomhederne efterlyser især viden om, hvordan brugerbehov og markedstrends nationalt og internationalt inddrages proaktivt og systematisk i udviklingsarbejdet.

Nordjyske virksomheder er gode til at samarbejde om innovation, teknologi og markedsudvikling, men der er et uudnyttet potentiale i at styrke samarbejdet om kundebehov, markedstrends og ny teknologi. Forhindringen er ofte manglende kendskab til andre virksomheder eller kunder, der kan være samarbejds partnere eller kilder til ny viden.

Erfaringer viser, at mange virksomheder har et ønske om at indgå i samarbejder med andre virksomheder og videninstitutioner og ser et stort potentiale i at udnytte egne kompetencer i et samspil med andre. Betingelsen er dog, at samarbejdet skal have et stærkt forretningsmæssigt fokus, og virksomhederne skal kunne forvente en effekt på bundlinjen.

Med stærke erhvervssamarbejder som indsatsområde vil Vækstforum de næste fire år sætte fokus på at styrke samarbejdet mellem virksomheder, videninstitutioner og udbydere af erhvervsservice. Det er vigtigt, at udgangspunktet er virksomhederne og deres behov.

REGIONALE FRONTTEKNOLOGIER

Mål

Vækstforum vil over de kommende år aktivt bidrage til at udvikle regionale frontteknologier via samarbejde mellem relevante videninstitutioner, virksomheder og myndigheder i et engageret og gensidigt forpligtigende samspil, som også rækker ud over regionens grænser.

Energi:

Der er stor interesse for samlende aktiviteter inden for energiteknologi, men ingen enkeltaktør har hidtil magtet at løfte opgaven. I stedet er der igangsat en række projekter inden for brint, vind, bølge og biomasse, hvor regionen har stærke positioner forsknings- eller erhvervsmæssigt. Energiteknologi dækker også klimaløsninger til reduktion af CO2-udslip og energisystemer, der kan sikre bedre planlægning og optimering af energianvendelsen. Vækstforums fokus er organisering af indsats, finansiering af undersøgelser, pilotprojekter og test-sites, men større udviklingsprojekter kan være relevante, hvis der er dominerende finansiering fra anden side.

Sundhed:

Fokusering på sundheds- og velfærdsskabende teknologi i det offentlige system er en drivkraft for virksomhedernes innovation og en afgørende rammebetingelse for erhvervsudviklingen i Nordjylland. En regional indsats, som kobler lokale forandringer med nationale tiltag og internationalt udsyn, vil være løftestang for innovation. Vækstforums fokus er især på sundhedsområdet, hvor de fleste særlige nordjyske styrkepositioner ligger, f.eks. klyngen BioMed Community, Aalborg Universitets sundhedsforskning og Idéklinikken på Aalborg Sygehus. Afgrænsningen betyder dog ikke, at indsatsen alene retter sig mod behov i det sekundære sundhedsvæsen.

Transport:

Udvikling af intelligente transportsystemer (ITS) skal bruges til løsninger, der giver øget mobilitet for alle trafikanter, reducerer forhindringer ved at rejse over grænser, særligt for bevægelseshæmmede borgere og i tyndt befolkede områder. Målet er at skabe en mere fleksibel og integreret trafik, og kommercielt udnytte den regionale styrkeposition, som er under etablering i samarbejde mellem universitetet og innovative nordjyske virksomheder. Vækstforum vil fokusere på området med opfølgende teknologiudvikling og hjælp til at udbrede projekter nationalt og internationalt.

Baggrund

Nordjysk erhvervsliv skal udnytte sit potentiale inden for de teknologiområder, hvor regionen har en stærk position via samarbejdet mellem virksomheder og videninstitutioner. Disse regionale frontteknologier drives af forskning og udvikling af nye kompetencer med afsæt i universitetet eller andre videninstitutioner.

Nordjyske virksomheder skal være med til at udvikle teknologierne og omsætte disse til produktion og beskæftigelse i regionen. Udvikling af nye teknologier i sig selv er ikke målet. Det er samtidig vigtigt, at teknologierne besidder et potentiale til at blive frontteknologier ikke blot nationalt men også internationalt, samt at der tænkes på projekter, der også inddrager samarbejdspartnere og finansiering uden for regionens grænser. Især områderne energiteknologi inklusiv klimateknologi samt sundhedsteknologi og intelligente transportsystemer vurderes at have et sådan potentiale.

Med regionale frontteknologier som indsatsområde vil Vækstforum de næste fire år styrke den regionale teknologiudvikling via samarbejde mellem virksomheder og videninstitutioner. Det er vigtigt at understrege, at Vækstforum vil støtte samarbejder og afklaringsprojekter, men ikke vil indgå som den eneste eller altovervejende sponsor af større udviklingsprojekter. Støtten til store projekter vil derfor være betinget af, at der skaffes dominerende finansiering fra nationale eller internationale finansieringskilder.

VIRKSOMHEDSRETTET KOMPETENCEUDVIKLING

Mål

Vækstforum vil over de kommende år aktivt arbejde for at bidrage til vækst i de nordjyske virksomheder ved at fremme både medarbejderes og lederes kompetenceudvikling og indbygge dette i virksomhedernes samlede strategi for udvikling. Vækstforum vil desuden bidrage til fremskaffelse og fastholdelse af en kvalificeret arbejdsstyrke på alle niveauer.

Efter- og videreuddannelse:

Medarbejdernes kompetencer er afgørende for virksomheders produktivitet samt kapacitet og evne til at indgå i vidensamarbejde. Vækstforum ønsker dels at skabe bedre jobs med større kompetenceindhold og dels at skabe flere jobs f.eks. via matchningsaktiviteter for studerende og virksomheder samt ved fastholdelse af kompetente jobs og udenlandsk arbejdskraft. Fokus er på initiativer, der styrker samarbejdet mellem beskæftigelsesområdet, virksomheder og uddannelsesinstitutioner med sigte på videndeling, koordinering og nyudvikling samt projekter, der retter sig mod kompetenceudvikling inden for etablerede erhvervsamarbejder.

Iværksætteri:

De nordjyske iværksættervirksomheder, der har fået etableringsstøtte, skal realisere deres potentiale, hvilket for få hidtil har formået. Rammebetingelserne skal derfor styrkes, så antallet af vækstvirksomheder øges, og indsatsen skal målrettes de virksomheder, hvor vækstpotentialet er højt uanset branche. Fokus vil bl.a. være på tilvejebringelse af ansvarlig virksomhedskapital, og det er vigtigt, at indsatsen sker i samarbejde med andre aktører, så den ikke bæres af Vækstforum alene.

Strategi og marked:

Kompetent rådgivning er en drivkraft, når virksomheder skal udvikle nye produkter, services og forretningsmodeller. Det kan være rådgivning til hele virksomhedssegmenter, der styrker udvalgte dele af vækstskilderne såsom planer for kompetenceudvikling eller indtrængning på nye markeder. Det kan også være målrettet rådgivning inden for de udvalgte klynger og samarbejder. Vækstforum vil fortsat fokusere på at styrke udbuddet af specialiseret virksomhedsrådgivning. Det er vigtigt, at indsatsen for udviklingen er forankret i virksomhedens strategi, samt at virksomheden er i stand til at indgå i strategiske samarbejder med eksterne aktører.

Baggrund

Globaliseringen stiller nordjyske virksomheder over for mange udfordringer, og i de kommende år bliver det afgørende, at virksomhederne og arbejdsstyrken er i stand til at forny og omstille sig. Det er virksomhederne og deres medarbejdere, der skal skabe den vækst, der skal sikre, at Nordjylland kan opretholde og videreudvikle både eksisterende og nye styrkepositioner. Viden og kompetencer bliver omdrejningspunktet for evnen til at konkurrere og skabe vækst.

Små og mellemstore virksomheder har typisk ikke tradition for at tænke i strategisk kompetenceudvikling. Virksomhederne har erfaringsmæssigt fokus på den daglige drift og udvikling af faglige kompetencer, hvilket ikke alene gør dem parate til at håndtere den globale konkurrence. Udfordringen er at integrere kompetenceudvikling i virksomhedernes forretningsstrategi for at sikre, at virksomhederne har de kompetencer, der understøtter fortsat vækst.

Samtidig må virksomhederne indrette sig på, at den faldende nordjyske arbejdsstyrke fremover vil gøre det vanskeligere at rekruttere medarbejdere med de rette kompetencer. Kvalifikationskravene er stigende, og det er vanskeligt at fastholde især højtuddannede i regionen. Derfor har virksomheder på alle niveauer også en væsentlig opgave i selv at medvirke til at sikre, at de medarbejdere, der allerede findes i virksomheden, hele tiden bliver videreuddannet.

4. EN REGION I BALANCE

Vækstforum har et overordnet mål om at skabe erhvervsudvikling, der kan sikre en region i balance. Her spiller ikke mindst yderområderne en afgørende rolle.

Mål

Målsætningen for yderområderne tager sit udgangspunkt i udvikling af disse, så områderne kommer til at udgøre levende, erhvervsaktive og bæredygtige lokalsamfund. Det er Vækstforums mål, at udviklingen skal ske i et konstruktivt samspil med regionens center og periferi på en måde, der skaber en synergieffekt til gavn og inspiration for den samlede region.

I en sådan proces er det naturligt, at kommunerne og lokale aktører spiller en aktiv rolle. De udgør det lokale niveau, der er nødvendigt, for at borgerne kan fornemme det nærhedsprincip, der er så vigtigt for et lokalt engagement. Netop et stort engagement i yderområderne er forudsætningen for, at der kan finde en positiv udvikling sted.

Samlet set skal der gennem strategiens initiativer skabes vækst og beskæftigelse, øget bosætning og ikke mindst øget kompetenceniveau i yderområderne. En række af de valgte indsats- og fokusområder er særligt målrettet udvikling af yderområderne:

- Oplevelseserhverv
- Kvalitetsfødevarer
- Iværksætteri
- Kompetenceløftstrategi
- Energi

Strategi

Yderområdeproblematikken skal fortsat indtænkes som en integreret del af alle initiativer og projekter, som støttes af Vækstforum, hvorimod der ikke afsættes specielle puljer til udvikling af yderområderne.

Dette betyder omvendt, at alle projektudviklere i varierende grad har en særlig forpligtigelse til at tænke yderområdeproblematikken ind i projektforslagene, inden de præsenteres for Vækstforum.

Vækstforum kan ikke løfte denne opgave alene, men har brug for design- og implementeringsassistance omkring yderområdeudvikling fra sine partnere. Dette gælder i særlig grad for store aktører som Aalborg Universitet, Væksthus Nordjylland, VisitNordjylland og Nordjyske Erhvervsskoler.

Vækstforum vil i den kommende periode have fokus på at projektudviklere og samarbejdspartnere lever op til denne forpligtigelse og vil via dialog sikre, at der lægges en klar yderområde-dimension ind i alle relevante initiativer.

Koordinering

Landdistriktsprogrammet og Erhvervsudviklingsstrategien for Nordjylland har en række sammenfald i indsatsområder, og derfor er der god synergieffekt ved koordinering og samarbejde.

Opfølgning

Vækstforum vil følge op på effekten af de konkrete projekter, så der løbende foretages en opfølgning på, hvordan midlerne og indsatserne fordeler sig på kommuner og yderområder.

5. OVERVÅGNING OG EFFEKTMÅLING

Et veludviklet system for overvågning af Vækstforums aktiviteter er en vigtig brik i at styre projekter og udvikle fremtidige strategiske indsatser. Vækstforum har i sin første periode iværksat et system for overvågning på strategi- og indsatsniveau, monitorering af alle igangværende projekter og endelig evalueringer af udvalgte større projekter.

Overvågningen giver Vækstforum et godt redskab til at følge den økonomiske vækst og beskæftigelse i regionen samt udviklingen inden for de forskellige indsatsområder i den regionale erhvervsudviklingsstrategi. På den baggrund kan Vækstforum rettidigt ændre på eksisterende indsatser eller iværksætte nye.

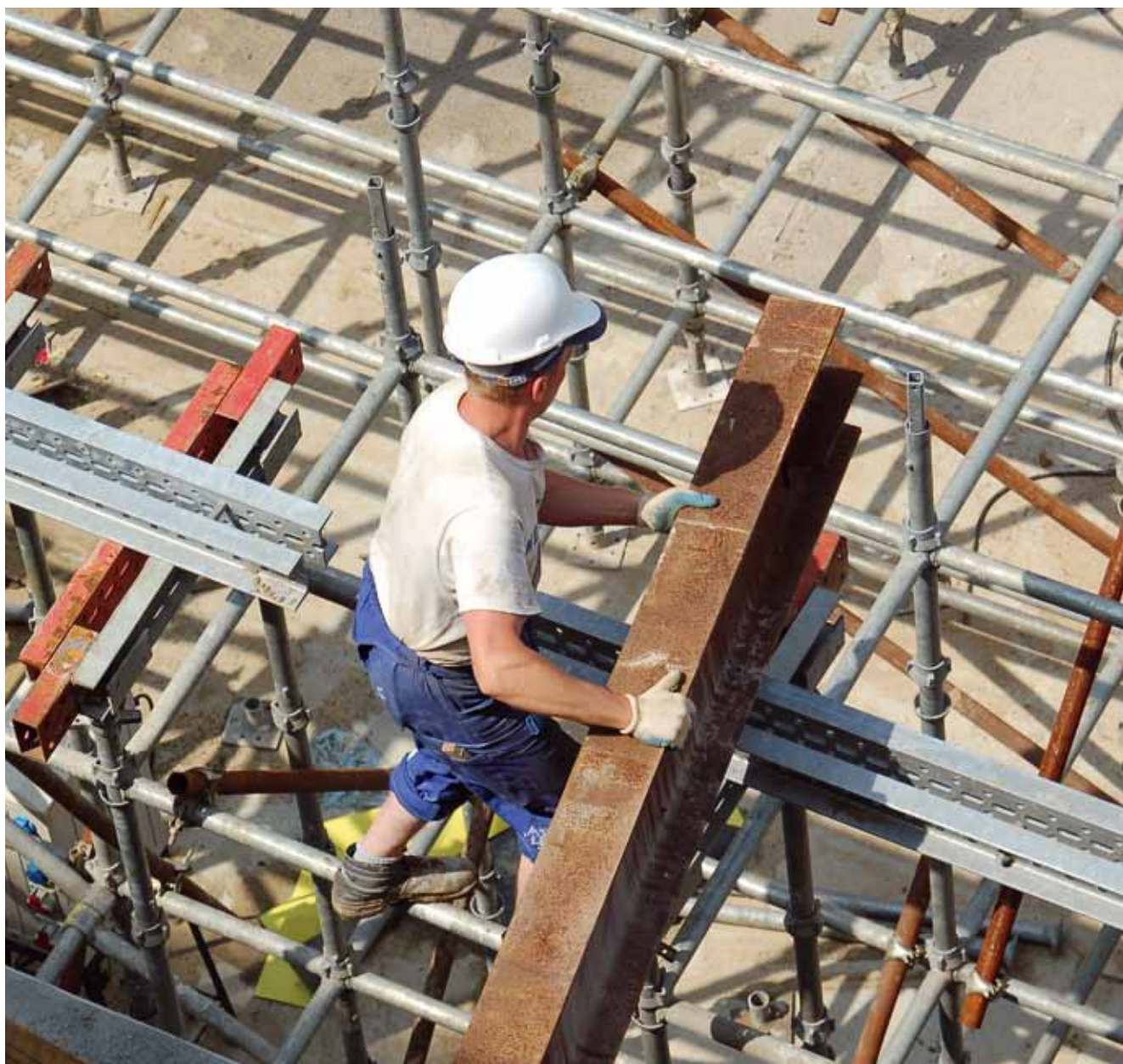
Samtidig giver overvågningen Vækstforum mulighed for at følge de igangsatte aktiviteter tæt samt om nødvendigt at gribe ind for at afhjælpe eventuelle problemer, der er opstået eller er ved at opstå i forbindelse med projekternes implementering.

Overvågning og effektmåling i perioden 2010-2014

Vækstforum vil videreføre og udbygge sit system til overvågning og effektmåling af sine aktiviteter i perioden 2010-2014. Indsatsen består af følgende elementer:

1. Strateginiveau: en årlig rapport om, hvordan det overordnet går i Nordjylland med Vækst og balance, herunder udviklingen i strategiens fire vækstkluster: Innovation, Iværksætteri, Globalisering og Menneskelige ressourcer
2. Projektniveau, som består af:
 - A. Skærpet fokus på sandsynlig effekt ved udvælgelse af projekter til støtte
 - B. Halvårige statusrapporter for alle igangværende projekter med vægt på fremdrift
 - C. Ekstern midtvejsevaluering af alle større projekter med vægt på sandsynlig effekt

Fremover vil alle nye projekter, der får bevilling på over 1 mio. kr. i støtte og med en løbetid på mere end to år, blive eksternt midtvejsevalueret. Samlet forventes det, at omkring 40 projekter vil skulle midtvejsevalueres af en ekstern evaluator i perioden 2010-2014.

DEL 2: HANDLEINGSPLAN

VÆKSTFORUM NORDJYLLANDS HANDLEINGSPLAN FOR 2010-2014

6. INDLEDNING

Handlingsplanen beskriver, hvordan Vækstforums Erhvervsudviklingsstrategi 2010-2014 vil blive implementeret i perioden medio 2010 til primo 2014. Den afløser Handlingsplan 2008.

Når Handlingsplanen opererer med skæve terminer, skyldes det, at Vækstforum konstitueres først på året, typisk ultimo marts eller primo april, hvorefter arbejdet med strategi og handlingsplan påbegyndes.

Handlingsplanen vil blive revideret efter behov. Ændringer kan derfor forekomme i perioden og vil altid kunne findes på Vækstforums hjemmeside: www.vaekstforum.rn.dk

Som det fremgår af Vækstforums strategi er de tre overordnede indsatsområder underopdelt i en række udvalgte fokusområder. I det følgende uddybes de aktiviteter, som hver fokusering vil prioritere at støtte under denne handlingsplan.

Indsatsområder	Fokusområder	Prioriterede aktiviteter for støtte
Stærke erhvervssamarbejder	<ul style="list-style-type: none"> • Klynger • Netværk • Grupper 	<ul style="list-style-type: none"> • IKT, fødevarer, byggeri, sundhed, maritim • Turisme, oplevelse, energi • Idéudvikling, spirende klynger og netværk
Regionale frontteknologier	<ul style="list-style-type: none"> • Energi • Sundhed • Transport 	<ul style="list-style-type: none"> • Vind, brint, bølge, bio • Medico, brugerdrevne ideer • Intelligente transportsystemer
Virksomhedsrettet kompetenceudvikling	<ul style="list-style-type: none"> • Efter- og videreuddannelse • Iværksætter • Strategi og marked 	<ul style="list-style-type: none"> • Diverse efter- og videreuddannelser • Specialiseret rådgivning og uddannelse • Målrettet specialiseret rådgivning

Figur: Oversigt over indsats- og fokusområder samt prioriterede aktiviteter for støtte i erhvervsudviklingsstrategien.

STÆRKE ERHVERVSSAMARBEJDER - KLYNGER

Informations- og kommunikationsteknologi (IKT)

Den nordjyske IKT-klynge er med organisationen BrainsBusiness blandt Danmarks mest veletablerede. Den er et godt eksempel på, hvordan lokalt forankret viden i virksomhederne koblet med ny forskning og teknologi fra universitetet kan give Nordjylland en stærk position i en hård international konkurrence. IKT-sektoren udgør en stor andel af erhvervsgrundlaget med hensyn til både indtjening, eksport og beskæftigelse i regionen.

Fokus i perioden 2010-2014

Vækstforum vil generelt understøtte BrainsBusiness i sit arbejde, som af klyngen selv er afgrænset til en kombination af:

- 6 forretningsområder: telekommunikation, digitale velfærdsløsninger, intelligent transport og logistik, intelligente energisystemer, IT-services og digital oplevelse.
- 4 kerneteknologier: trådløs kommunikation, indlejrede softwaresystemer, data-intensive systemer og HCI-teknologier (Human-Computer-Interaction).

Under ovenstående rammer fokuserer Vækstforum i 2010-2014 på at:

- Fremme initiativer, der fokuserer på innovative samarbejder mellem netværksdeltagere organiseret som delklynger, samt tilskynde projekter mellem IKT-klyngen og andre erhverv om nye forretningspotentialer.
- Understøtte samarbejder omkring innovation med henblik på at fastholde virksomhedernes konkurrenceevne, herunder støtte til større innovative satsninger (f.eks. Fremtidens Plejehjem og nyt sygehusbyggeri).
- Udvikle og fastholde kompetencer på et højt niveau. Der er i dag specielt for det tekniske område et meget højt kompetenceniveau inden for klyngen. I perioden skal der herudover fokuseres på opbygning af kompetencer inden for det mere merkantile og ledelsesmæssige område.
- Fortsætte det strategiske samarbejde med BrainsBusiness for at koordinere den samlede indsats på IKT-området og videreudvikle en samlet vision og strategi for IKT-erhvervets udvikling i Nordjylland.

Hidtidige resultater

Et af de vigtigste resultater er udviklingen af det oprindelige IKT-Partnerskab Nordjylland til organisationen BrainsBusiness – ICT North Denmark, som nu er etableret som brand og kommunikationsplatform for IKT-klyngen i Nordjylland. BrainsBusiness udgør således en stærk platform for fælles markedsføring af klyngen gennem de enkelte partnere.

Et andet af klyngens vigtigste resultater har været at samle det nordjyske IKT-erhverv i et stærkt virksomhedsnetværk. Herudover har klyngen bidraget til relevant aktivitet og netværksskabelse, herunder etablering af nye virksomheder, internationale afdelinger af virksomheder i regionen, kontakt og forretningsudvikling mellem nordjyske og udenlandske virksomheder samt tiltrækning af udenlandsk arbejdskraft.

Hidtidige resultater

Et af de vigtigste resultater i Vækstforums første periode er etablering af en sammenhængende fødevarereorganisering, som bygger på en klyngetilgang. Processen er gennemført af og med institutioner inden for fødevarerektoren i samspil med erhvervet.

Vækstforums fødevarereorganisering har resulteret i fire delklynger med fælles sekretariat og med en tilhørende Visionsenhed. Visionsenheden skal med sin bredt funderede viden bidrage til udvikling af nye indsatser, mens de fire etablerede delklynger (Smag, Design & Oplevelser, Salg, Distribution & Fødevarerproduktion, Sporbarhed & Fødevareresikkerhed, Fiskerisektoren) skal arbejde sammen og bidrage til udvikling inden for hvert sit område. Til hver delklynge er tilknyttet en facilitatorfunktion, og der er igangsat en række opstartsprojekter.

STÆRKE ERHVERVSSAMARBEJDER - KLYNGER

Fødevarer

Fødevarerektoren har stor økonomisk og beskæftigelsesmæssig betydning for Nordjylland og er samtidig meget kompleks. De udfordringer, som erhvervet oplever, er forskellige afhængig af om det er den lille gårdbutik eller den store industrielle producent. Samtidig er sektoren kendetegnet af en meget lille grad af samarbejde, dels inden for delbrancher, dels på tværs af brancher og dels mellem de store og de små virksomheder.

Fokus i perioden 2010-2014

- Fortsat udvikling af klyngesamarbejdet, herunder styrkelse af erhvervsinddragelsen.
- Udvikling af nye forretningskoncepter, der sandsynliggør en øget omsætning eller beskæftigelse i erhvervet.
- Udvikling gennem tværfaglige projekter, der kobler fødevarer til områder som oplevelsesøkonomi, turisme, gastronomi, kultur, sundhed, energi og miljø.
- Kompetenceudvikling, der tager afsæt i de nyeste trends på fødevarerområdet, herunder kommunikation og markedsføring.
- Styrket netværk og samarbejde i klyngen med henblik på etablering af nationale og internationale samarbejder samt fundraising.

STÆRKE ERHVERVSSAMARBEJDER - KLYNGER

Byggeri

Nordjyske virksomheder inden for byggeri er i dag markante aktører på såvel det indenlandske marked som på eksportmarkedet. Fremtidens byggeri vil tilsvarende stille krav om helt nye former for udvikling af produkter og ydelser. Derfor vil viden, innovation, nye forretningsmodeller, netværk og samarbejdsformer blive afgørende for succes både for den enkelte virksomhed og for erhvervet som helhed.

Udviklingen i det danske byggeerhverv har været præget af en række store udfordringer siden tankerne omkring etablering af en nordjysk byggeklynge tog fart i 2006. Midt i den alvorligste byggekriser i nyere tid er der stor opbakning blandt virksomheder og uddannelsesinstitutioner om klynge/ netværkssamarbejdet, som er organiseret i den erhvervsdrivende fond SmartCityDK.

Fokus i perioden 2010-2014

- Færdiggøre SmartCityDKs afklaringsprojekter om et virtuelt og fysisk Smart-house og konkludere om den fremadrettede satsning på dette område.
- Styrke klyngen i bredden via specifikke og behovsbestemte initiativer for byggeri-virksomheder gennemført i regi af SmartCityDK og/eller Væksthuset.
- Medvirke til at igangsætte 1-2 større temaprojekter, der vurderes at have et stort markedspotentiale. Blandt de mulige temaområder er følgende:
 - A. Tema "Passivhus+" om etablering af bæredygtigt byggeri og nye standarder for derved at bidrage til realisering af nye kompetencer og reduktion af CO2.
 - B. Tema "Digitalt byggeri" om brug af digitale værktøjer i hele værdikæden fra arkitekt, konstruktør, entreprenør og håndværkere for at reducere fejl og mangler i byggeriet.
 - C. Tema "Renovering offentlige bygninger" om renovering af skoler, børnehaver, plejehjem, hospitaler, administrationsbygninger m.m. Projekterne skal skabe ny viden og nye ordrer.
 - D. Tema "Fremtidens sommerhus" om renovering og fornyelse af sommerhuse, herunder deres arkitektur, indretning og energiforsyning.

Hidtidige resultater

Et af de vigtigste resultater er det etablerede samarbejde under den erhvervsdrivende fond SmartCityDK, som med udgangspunkt i stærke virksomheder og videninstitutioner har gennemført en række innovations- og forretningsudviklingstiltag for såvel medlemsvirksomheder som andre virksomheder i Nordjylland. SmartCityDK Projektprogram omfatter 15 målrettede virksomhedsprojekter, hvor netværk, "open business" og "blue ocean" er nøgleord.

Herudover er der i samarbejde mellem Væksthus Nordjylland og byggeklyngen iværksat et særligt udviklingsprogram for byggevirksomheder under "Virksomheder i Vækst"-konceptet, hvor over 200 virksomheder har deltaget. Udvidelsen af programmet betyder, at 140 virksomheder i byggebranchen vil arbejde med strategisk kompetenceudvikling med henblik på at udleve deres vækstpotentiale.

Hidtidige resultater

Sundhed har ikke tidligere været prioriteret i det omfang, som det ønskes med denne handlingsplan, men der er i tidligere perioder støttet to væsentlige initiativer om teknologiudvikling og organisering:

Biomed Community har som formål at udvikle den nordjyske klynge inden for biomedico og sundhedsteknologi. Mere end 50 virksomheder, Aalborg Universitet og Aalborg Sygehus deltager i projektet.

Endvidere har Idéklubben på Aalborg Sygehus til formål at opsamle og kommercialisere innovative sundhedsidéer med udgangspunkt i medarbejderes og brugeres viden og i tæt samspil med det private erhvervsliv.

STÆRKE ERHVERVSSAMARBEJDER - KLYNGER

Sundhed

Øget indsats på sundhedsområdet har baggrund i den samfundsmæssige udvikling. Den demografiske udvikling i forhold til behovet for en arbejdsdygtig befolkning, stigningen i efterspørgslen af sundhedsteknologiske løsninger og det økonomiske pres på de offentlige sundhedsydelser sætter fokus på behovet for en regionalt koordineret organisering af aktører på sundhedsområdet.

Området er bredt og heterogent og har stor direkte og indirekte betydning for regionens udvikling. Det betyder, at Vækstforums indsats ikke kun retter sig snævert mod sundhedsområdet i form af den primære og sekundære sektor, men også mod initiativer og aktiviteter, der befinder sig i krydsfeltet mellem erhverv og sundhed, med det sigte at innovere de offentlige velfærdsydelser.

Erhvervsstrukturen på sundhedsområdet omfatter både direkte leverandører af produkter og services og en vifte af underleverandører. Området er tillige kendetegnet ved en markant tilstedeværelse af offentlige instanser i alle led af værdikæden. Derfor vil der i de fleste erhvervssamarbejder indgå offentlige aktører på linje med virksomheder, videninstitutioner og private aktører.

Fokus i perioden 2010-2014

Fokus er at skabe en strategisk og koordinerende ramme omkring eksisterende og kommende initiativer inden for sundhedsområdet. Der er behov for opmærksomhedsskabende aktiviteter, både i forhold til regionale aktører og i forhold til en markedsføring af nordjyske kompetencer. Derudover sættes fokus på kompetenceopbygning og netværksskabende aktiviteter. Mere specifikt fokuseres der på:

- Offentlig-privat innovation (OPI) med den hensigt at igangsætte og udvikle initiativer til at understøtte et øget samarbejde mellem offentlige og private aktører. Det nye sygehusbyggeri i Aalborg vil have en opmærksomhed i denne forbindelse.
- Fortsat udvikling af Biomed Community og Idéklubben, herunder koordinering af disse aktiviteter med andre innovationsprojekter.
- Internationalisering af samarbejdsrelationer. Projekter som udvikler og forankrer internationale relationer i den nordjyske sundhedsindustri og offentlige sektor.

STÆRKE ERHVERVSSAMARBEJDER - KLYNGER

Det maritime område

En kortlægning af den maritime sektor i Nordjylland i 2009 viser, at der findes 200 virksomheder, sektoren beskæftiger 10-12.000 personer og har en omsætning på 16 mia. kr. Den maritime sektor bidrager til en region i balance ved at generere en lang række arbejdspladser og aktivitet i alle egne af Nordjylland. Ofte – men ikke kun – i tilknytning til havnene.

Nordjylland har en lang og stærk maritim tradition inden for fremstilling, handel og trafik. De store værfter er væk, og senest har afskedigelserne på MAN Diesel i Frederikshavn kostet arbejdspladser i sektoren. Dog er det generelle billede, at omstilling til service og reparationsindustri har skabt stor aktivitet, og sektoren står også i dag stærkt i Nordjylland. Den maritime sektor står over for en række udfordringer inden for både miljø, energi og konkurrenceevne. Fra 2016 kommer nye internationale krav til reduktion af CO2-udslip fra skibsfarten, og omstillingskravene giver innovative virksomheder nye muligheder.

Siden 2004 har der været arrangeret ”maritime partnariater”, som er virksomhedskontaktbørser for den maritime sektor, på skift i Sydnorge, Vestsverige og Norddanmark.

Fokus i perioden 2010-2014

- Understøtte etablering af et landsdækkende Maritimt Center for Optimering og Drift (MARCOD) i Frederikshavn med udgangspunkt i den bevilling, som Vækstforum og Fornylesesfonden har givet i 2010.
- Etablering af en bred nordjysk klynge, bl.a. ved at bygge oven på eksisterende lokale samarbejder og involvere uddannelsesinstitutionerne yderligere.
- Samarbejde mellem de nordjyske havne og mellem serviceorganisationerne på havnene om at udvikle helhedsløsninger. Samarbejde om udvikling og markedsføring af de nordjyske virksomheder og kompetencer vil ligeledes styrke sektoren markant.

Hidtidige resultater

De seneste år er der kommet forøget fokus på den nordjyske maritime sektor:

En række aktører har sammen udarbejdet forprojektet ”Maritim klyngeudvikling i Norddanmark”, som er offentliggjort i 2009.

En partnerkreds med nordjysk deltagelse har i 2010 opnået bevilling under EU's Interreg-program for Kattegat-Skagerrak til et projekt om maritim innovation og kompetenceudvikling.

EU's Globaliseringsfond har imødekommet en fælles nordjysk ansøgning, som skal anvendes til efteruddannelse og kompetenceudvikling af den ledige arbejdsstyrke til service- og energirenoveringsopgaver som følge af nye, skærpede miljøkrav til skibsbranchen.

STÆRKE ERHVERVSSAMARBEJDER - NETVÆRK

Hidtidige resultater

Den største satsning er samarbejdsaftalen med VisitNordjylland med et samlet budget på 128 mio. kr. med en støtte fra Vækstforum på 62 mio. kr. Projekterne har i stor udstrækning været organiseret som netværksprojekter i samarbejde med private og offentlige turismeaktører med fokus på produktudvikling, kompetenceudvikling og markedsføring.

Under samarbejdsaftalen er der er igangsat en lang række udviklingsaktiviteter som f.eks. digitale cykelruter, geocaching, online booking af oplevelser, oplevelsesnetværk, kvalitetsmærkning, nordjyske fortællinger, skattejagt m.m. Herudover har mere end 1.600 turisme-medarbejdere deltaget i et eller flere kompetenceforløb.

Udover støtten til VisitNordjylland har Vækstforum bevilget udviklingsstøtte til de tværkommunale destinationssamarbejder, f.eks. Toppen af Danmark og KulturarvNord, der er en sammenslutning af de nordjyske museer omkring digital formidling.

Turisme

Turisme er regionalt organiseret i det regionale turismeudviklingsselskab VisitNordjylland. Herudover er der etableret tværkommunale destinationssamarbejder og kommunale turistkontorer. VisitNordjylland er den koordinerende aktør og er bindeleddet mellem VisitDenmark og de kommunale turistorganisationer.

Nordjysk turisme er således godt organiseret, men savner generelt midler til drift og udvikling. Turisme er således et vigtigt erhvervsområde for Nordjylland og er for yderområdernes vedkommende ofte den eneste mulighed for vækst og udvikling. Der har dog været tilbagegang inden for turismebranchen de seneste år.

Fokus i perioden 2010-2014

- Der er behov for, at kommende aktiviteter og projekter koordineres tæt mellem VisitNordjylland som regional hovedaktør og andre væsentlige aktører inden for turisme, både lokalt, regionalt og nationalt. Vækstforum vil derfor forsat samarbejde med VisitNordjylland om udvikling af den samarbejdende turisme, herunder samarbejde med kommuner og andre relevante aktører for at fremtidssikre grundlaget for turismen i Nordjylland.
- Der fokuseres på samarbejde med relevante aktører – herunder erhvervet og VisitDenmark – omkring image-markedsføring af Nordjylland.
- Der skal satses på udviklingsprojekter med et virksomhedsrettet fokus. Kommende projekter skal sandsynliggøre nye forretningskoncepter, innovation, iværksætteri og kompetenceudvikling med værdi for Nordjylland.
- Tværfaglige projekter skal opprioriteres, eksempelvis fødevarer-, kultur-, natur- og IKT-områderne. Gerne med oparbejdelse af en overordnet struktur med fokus på sammenhæng og strategi inden for sådanne krydsklyngeprojekter.
- Der skal satses stærkere på inddragelse af turistvirksomheder i den type af rammeprogrammer, der drives af Væksthus Nordjylland.

STÆRKE ERHVERVSSAMARBEJDER - NETVÆRK

Oplevelsesøkonomi

Oplevelsesøkonomi er en kategorisering inden for erhvervsøkonomien, der baserer sig på salg af oplevelser, enten direkte eller indirekte, som en form for oplevelse tilknyttet salg af en vare eller serviceydelse.

Mest kendt er turistaktiviteter, men også en lang række andre varer og ydelser er oplevelser, f.eks. gennem tilknyttet beskrivelser og informationer om hvorledes man ved netop at anvende den pågældende virksomhed eller produkt vil få tilknyttet en eller flere oplevelser. Endelig kan nævnes oplevelsesprodukter som spil og medier.

Der er i Nordjylland gjort meget i den forudgående Vækstforumperiode for at bringe oplevelsesøkonomi og oplevelsesdesign i praktisk anvendelse, så der skabes unikke oplevelser og innovation. Det forudsætter, at erhvervsliv, kultur, offentlige myndigheder og uddannelse/forskning indgår i et tæt partnerskab og samarbejde.

Fokus i perioden 2010-2014

- Der skal i samarbejde med kommuner og virksomheder gøres en indsats for at sikre, at aktørerne og aktiviteterne på området fokuserer mere på at sandsynliggøre nye forretningskoncepter, innovation, iværksætteri og kompetenceudvikling med værdi for Nordjylland. Bæredygtighed for igangsatte projekter vil have høj prioritet.
- Der skal fokuseres på tværfaglige projekter, hvor der gennemføres projekter i samarbejde med eksempelvis fødevarer-, kultur-, natur- og IKT-områderne. Gerne med oparbejdelse af en overordnet struktur med fokus på sammenhæng og strategi inden for sådanne krydsklyngeprojekter.
- Der skal sættes stærkere på inddragelse af oplevelsesvirksomheder i den type af rammeprogrammer, der drives af Væksthus Nordjylland.

Hidtidige resultater

Oplevelsesøkonomi er regionalt organiseret i Center for Anvendt Oplevelsesøkonomi (ApEx), som Vækstforum har støttet med projekter om udvikling af virksomheder inden for spilindustrien og oplevelsesøkonomi som forretningsudvikling. ApEx er i 2010 blevet godkendt som Nationalt Innovationsnetværk for Videnbaseret Oplevelsesøkonomi på vegne af et nationalt konsortium.

Endvidere har Vækstforum været med til at etablere Bretteville, et center for iværksætteri inden for oplevelseserhverv, hvor der kan ydes meget branchespecifik service til iværksættere på området.

Endelig har Vækstforum indgået et udviklingssamarbejde med Region Midtjylland om en tværregional satsning inden for CrossMedia-området, der omfatter audiovisuelle medier.

Hidtidige resultater

De seneste år er der sat øget fokus på organiserings tiltag inden for energiområdet i Nordjylland:

Vækstforums strategiske satsning på brændselscelleteknologien har betydet, at forskningsmiljøet og netværket mellem Aalborg Universitet, Cemtec i Hobro og virksomhederne på området er styrket.

Vækstforum har støttet projekter omkring indplacering af vedvarende energi i det eksisterende energisystem og modelering af fremtidens energisystemer. Foreløbige resultater tyder på, at projekterne vil føre til store samlede fremtidige investeringer, og udlandets interesse for systemløsninger er stigende.

Netværk mellem virksomheder inden for bestemte områder, f.eks. Innovativt netværk for fleksibel fjernvarme, netværk for el-regulering samt initiativer i forbindelse med brint- og brændselscelleområdet.

STÆRKE ERHVERVSSAMARBEJDER - NETVÆRK

Energi

Området er præget af mange aktører inden for mange kompetencer og teknologier. Overblik, samling og fælles strategi er derfor vigtige mål. Derfor blev der i den forrige Vækstforumperiode igangsat en række netværksaktiviteter inden for flere teknologiområder. Således tog Vækstforum i 2009 initiativ til at etablere en arbejdsgruppe for energi med det formål at styrke det strategiske partnerskab mellem centrale aktører på energiområdet blandt andet med henblik på øget profilering.

Region Nordjylland og nordjyske kommuner deltager desuden i Alliancen for Grøn Offshore Energi, som arbejder for at sikre Danmarks førende position inden for grøn offshore energiudvikling og alle hertil knyttede aktiviteter inden for vind- og bølgekraft.

Fokus i perioden 2010-2014

- **Strategisk partnerskab:** Det primære fokus for perioden vil være dannelsen af ét strategisk partnerskab på tværs af energiteknologier bestående af forsknings- og uddannelsesinstitutioner, virksomheder og offentlige myndigheder. Partnerskabet skal arbejde for øget innovation og synergi mellem aktører på området og sikre en stærk profilering af nordjyske styrkepositioner og tiltrækning af arbejdskraft.
- **Øvrige initiativer:** Vækstforum vil endvidere støtte erhvervssamarbejde inden for enkeltområder, der ikke i forvejen dækkes af andre aktører i regionen. Initiativerne skal udspringe af en konkret virksomhedsefterspørgsel og bidrage til øget innovation og/eller kompetenceudvikling hos de deltagende virksomheder.

Vækstforum forudsætter, at der sker en koordinering af aktiviteterne mellem et kommende strategisk partnerskab og øvrige initiativer inden for dele af energiområdet.

STÆRKE ERHVERVSSAMARBEJDER - GRUPPER

Mindre virksomhedssamarbejder

Mindre virksomhedssamarbejder, som typisk består af samarbejde mellem virksomheder suppleret med input fra relevante videninstitutioner, har typisk et konkret, kortsigtet og umiddelbart kommercielt sigte sammenlignet med f.eks. samarbejdet i klynger.

Antallet af deltagende virksomheder er ofte begrænset til en mindre gruppe, og der er typisk tale om aktiviteter, som organiseres af virksomhederne selv i samarbejde med udvalgte videninstitutioner. Samarbejdet adskiller sig fra centrale rammeprogrammer som typisk udbydes af Væksthuset, idet emne og form er bestemt af virksomhederne selv.

Fokus i perioden 2010-2014

Der vil i perioden 2010-2014 blive lagt vægt på at fremme konkrete samarbejder mellem virksomheder om produktudvikling, uddannelse, transport, logistik, distribution m.v.

Der kan være tale om virksomheder inden for alle brancher, så længe der er et konkret og kommercielt sigte. Samarbejdet kan være mellem virksomheder inden for samme branche eller mellem virksomheder på tværs af brancher.

Samarbejdet skal adressere de udfordringer, som Vækstforum har peget på i sin analyse af regionens socioøkonomiske udgangspunkt.

Hidtidige resultater

Virksomhedsprojekterne under initiativet Internationalt Center for Innovation (ICI), hvor virksomheder med støtte fra ICI samarbejder om udvikling af nye forretningsmodeller, som kan bringe dem på både det nationale og det globale marked.

Projektet "Nordjysk Underleverandørnetværk" undersøger virksomhedernes mulighed for leverancer til forsvarsindustrien og sikrer således afsætning til en kunde med en stabil og konstant efterspørgsel.

Projektet "Daisy Innovation" etablerer nye samarbejder mellem nordjyske virksomheder inden for dataintensive systemer. Hensigten er at fremtidssikre IKT-industrien i Nordjylland og bidrage til at gøre den nordjyske IKT-klynge til en af de mest konkurrencedygtige IKT-klynger i Europa. Det sker bl.a. gennem ti konkrete samarbejdsprojekter, etablering af netværk, virksomhedsrådgivning og skræddersyede uddannelsesforløb.

Hidtidige resultater

”Global Player”, som har til formål at undersøge betingelserne for nordjyske virksomheders succesfulde globalisering. I et forstudie afdækkes mulighederne og parterne i en indsats, værdien af indsatsen for regionen samt omfanget af indsatsen. Tanken er en model baseret på det tidligere projekt ”Eksportprogrammet” og sigter på at skabe et nordjysk globaliseringsprogram med udgangspunkt i Væksthuset.

Foranalyse om Thy som nationalt center for friluftaktiviteter med henblik på at etablere et solidt beslutningsgrundlag. Arbejdet fokuserer på sammenhængen mellem vækst, bosætning, service og kultur og er platformen for lokal og dermed regional udvikling.

STÆRKE ERHVERVSSAMARBEJDER - GRUPPER

Idécirkler

På baggrund af erfaringer i den hidtidige periode samt drøftelser med diverse aktører involveret i udarbejdelse af strategi og handlingsplan er der identificeret et behov for mere aktivt at støtte mindre samarbejder om et konkret projekt.

Det kan være en analyse, et koncept eller et idéskabende initiativ, der på sigt kan blive værdifulde bidrag til den nordjyske erhvervsudvikling. Idécirkler sigter således på at samle aktører med viden og ildsjæl karakter omkring tværgående samarbejde og udvikling.

Fokus i perioden 2010-2014

Fokus for idécirkler i perioden vil være at stimulere aktører i egnsvis eller regionale grupper til at undersøge og fremme de udviklingsmuligheder, der er specifikke for et bestemt område. Cirklen kan bestå af borgere, virksomheder, myndigheder og videninstitutioner som i fællesskab stiller skarpt på de barrierer og muligheder, der er for koordineret erhvervsudvikling.

Vækstforums deltagelse vil være i de indledende faser, f.eks. omkring analyser, møder og konferencer. Det er en forudsætning, at idécirkelens formål harmonerer med erhvervsudviklingsstrategien og dermed understøtter denne.

Idécirkler vil så vidt muligt blive støttet under ordningen ”små projekter” med op til 250.000 kr.

REGIONALE FRONTTEKNOLOGIER

Energi

Nordjylland har gode muligheder for at få del i det erhvervsmæssige potentiale på energiområdet og skabe kommercielle løsninger og nordjyske arbejdspladser. På flere teknologiområder har Nordjylland en stærk position forsknings- og/eller virksomhedsmæssigt.

Energi projekter har samtidig gode muligheder for at bidrage til udvikling i yderområderne. Energi som frontteknologi dækker ud over energiteknologi også over klimaløsninger til reduktion af CO₂-udslip samt projekter omkring energiplanlægning og energieffektivisering.

Fokus i perioden 2010-2014

Energi som frontteknologi er karakteriseret ved, at flere teknologier befinder sig på et prækommercielt stadie, hvor der skal gennemføres investeringstung udvikling og test i stor skala. I den kommende periode vil Vækstforums indsats inden for energi som frontteknologi fokusere på følgende:

- Testfaciliteter: Vækstforum vil i den kommende periode støtte afklaringsprojekter med henblik på etablering af testfaciliteter i Nordjylland. Selve etableringen af testfaciliteter vil kun kunne støttes, hvis der er betydelig finansiering fra andre kilder. Ansøgere opfordres til at orientere sig i forhold til nationale og internationale støtteordninger, der har til formål at støtte etablering af testfaciliteter.
- Udviklings- og demonstrationsprojekter: Vækstforum vil i den kommende periode støtte udviklings- og demonstrationsprojekter, der bidrager til større uafhængighed af fossile brændsler. I målgruppen for udviklings- og demonstrationsprojekter indgår forsknings- og videninstitutioner gerne på tværs af regionsgrænser samt partnerskaber, hvori små og mellemstore virksomheder indgår aktivt.

Hidtidige resultater

Vækstforums strategiske satsning på brint- og brændselscelleteknologien har betydet, at udviklingsmiljøet på Aalborg Universitet er blevet væsentligt styrket, og aktiviteterne omkring Cemtec i Hobro er blevet interessante for danske og udenlandske virksomheder.

Vækstforum har støttet projekter omkring indplacering af vedvarende energikilder i det eksisterende energisystem og modellering af fremtidens energisystemer. Projektet skaber nytænkning inden for den kollektive varmforsyning bl.a. ved at bruge nye energikilder og ved at udnytte den samlede overskudsvarme i den nordjyske region.

Herudover støtter Vækstforum forprojekter inden for etablering af test- og demonstrationsfaciliteter af bl.a. bølgeenergi.

Hidtidige resultater

Vækstforum har bl.a. støttet projekter om videnudvikling, kompetenceudvikling og teknologiudvikling:

En række nordjyske virksomheder har i samarbejde med to videninstitutioner udviklet projektet "Siddestilling og funktionsdygtighed". Projektet skaber viden om, hvordan siddestilling påvirker kroppen for personer med udvidede krav til deres kørestole og stole. Målet er således at indsamle viden med henblik på at udvikle en "Rolls Royce-model" af en kørestol.

Et andet projekt skaber øget viden om årsagen til udviklingen af tryksår under bagdelen på rygmarvsskadede patienter.

Endelig støtter Vækstforum et projekt om kompetenceudvikling for medarbejdergrupper i sundheds- og ældresektoren. Projektet fremmer udvikling af nye ideer, der kan frigøre tid hos medarbejderne. Samtidig sikrer projektet, at der er uddannelsesmuligheder til rådighed i forhold til de nye tiltag eller den ændrede praksis.

REGIONALE FRONTTEKNOLOGIER

Sundhed

Sundhedsteknologi har længe været en styrkeposition i Nordjylland med udgangspunkt i Aalborg Universitet og Aalborg Sygehus. Der er en række virksomheder, som er udsprunget af disse miljøer, og der er efterhånden en samling af virksomheder inden for sundhedsteknologi, som er organiseret i f.eks. BioMed Community. Der er således grobund for en øget vækst i erhvervslivet omkring sundhedsteknologiske spidskompetencer.

På globalt plan forventes en markant stigning i efterspørgslen af sundhedsteknologiske løsninger, som giver et godt grundlag for vækst i den sundhedsorienterede del af det nordjyske erhvervsliv.

Fokus i perioden 2010-2014

- Testfaciliteter: For sundhedsteknologier er der stærke krav til, at løsninger testes i tilknytning til praksis. Der støttes projekter om planlægning og organisering af testfaciliteter. Konkret etablering af testfaciliteter kan kun støttes, hvis der er dominerende finansiering fra anden side.
- Udviklings- og demonstrationsprojekter: Sundhedsteknologiske løsninger kan både omfatte produkter og systemer, og der prioriteres udviklingsprojekter, som omhandler helhedsorienterede løsninger på tværs af traditionelle discipliner. I forbindelse med demonstrationsprojekter vil Vækstforum støtte projekter, som kan løfte sundhedsteknologiske visioner ind i praksis og vise konkrete resultater.
- Der gives prioritet til projekter, som efterfølgende kan indgå i nationale programmer om anvendt borgernær teknologi (ABT-Fonden) og/eller innovation og markedsmodning af nye velfærdsløsninger.
- Endelig prioriteres projekter, som inddrager både virksomheder, videninstitutioner og brugere og på den måde understøtter virksomhedernes innovationskapacitet ved at udvikle og sprede viden om både behov og løsninger inden for sundhedsteknologi.

REGIONALE FRONTTEKNOLOGIER

Transport

Den nordjyske styrkeposition inden for trådløs kommunikation giver en række muligheder for at skabe løsninger til information og kommunikation. Det er med afsæt heri, at Nordjylland har særlig gode muligheder for at gøre regionen førende i Danmark inden for udvikling og anvendelse af intelligente transportsystemer (ITS).

Nordjylland er endvidere velegnet som ITS-testsite, fordi der er eksempler på alle trafikale problemstillinger: trængsel ved passage af Limfjorden og tyndt befolkede områder, der skal betjenes med kollektiv trafik. Desuden er Nordjylland et velafgrænset geografisk område, som er velegnet til forsøg.

Fokus i perioden 2010-2014

Fokus skal i de kommende år være på at understøtte udviklingen af ITS-testsite Nordjylland som stedet, hvor de nye teknologier udvikles og afprøves, før de implementeres i hele landet. Der skal bygges videre på de investeringer, der allerede er foretaget:

- ITS-Platformen er her en meget central del. Projektet løber frem til 2013, og der skal i disse tre år arbejdes på at få gennemført initiativer, der kan understøtte platformen og udvikle ITS-Testsitet.
- Demonstrationsprojekter omkring GPS-baserede kørselsafgifter, som blev vedtaget i det seneste trafikforlig.
- Applikationer til mobiltelefoner, som kan give trafikanter målrettede informationer både før, under og efter rejsen, bl.a. behandling af de store mængder af informationsdata samt udvikling af avancerede vejkort.

Vækstforum vil løbende undersøge mulighederne for at fremme ITS-strategien, herunder mulighederne for at skabe synergieffekt mellem egne midler og de betydelige midler, der fra statens side er afsat til ITS i årene 2010-2014.

Hidtidige resultater

Ifølge en regional ITS-strategi vedtaget i 2008 vil Nordjylland markere sig som den danske ITS-region, hvor nye teknologier udvikles og afprøves, før de implementeres i hele landet. Det er bl.a. igangsat to projekter, der støtter op om strategien.

Vækstforum har bl.a. i 2010 støttet et projekt omkring udviklingen af en ITS-platform. Projektet er et samarbejde mellem nordjyske virksomheder og Aalborg Universitet om etablering af et testsite, der skal skabe grundlag for nye ITS-systemer til styring af trafikken via kommunikationsudstyr i biler.

Herudover har Vækstforum støttet projektet IMIKASK, der har et budget på 30 mio. kr. Projektet er et nordisk samarbejde om ITS som middel til at fremme mobilitet, herunder hvordan man kan reducere hindringer ved at rejse over grænser, særligt for bevægelseshæmmede borgere og i tyndt befolkede områder.

Projekterne skal være med til at forbedre trafikafviklingen i Nordjylland og skabe arbejdspladser inden for ITS-området.

Hidtidige resultater

Vækstforum har hidtil prioriteret området højt og har bl.a. støttet følgende projekter:

Samarbejde og Partnerskab – et virksomhedsrettet projekt, der har til formål at opkvalificere de kortuddannede i regionen. Uddannelseskonsulenter fra erhvervsskolerne og VUC i Nordjylland vil over en periode på 2½ år besøge 7500 virksomheder og orientere om mulighederne for uddannelse af de kortuddannede. Herunder skal de tilbyde virksomhederne hjælp til at lave uddannelsesplanlægning.

Unge i Uddannelse (UIU) – et projekt, som har til formål at rekruttere og fastholde unge, som påbegynder en erhvervsuddannelse. Der er etableret særlige iværksætterlinjer, virksomhedsnetværk, kurser for oplæringsansvarlige, coach/mentoruddannelse, særlige forløb for unge med indvandrebaggrund m.m.

VIRKSOMHEDSRETTET KOMPETENCEUDVIKLING

Efter- og videreuddannelse

Forudsætningen for vækst i Nordjylland og dermed beskæftigelse til nordjyderne er konkurrencedygtige virksomheder. For at klare sig godt i den internationale konkurrence er det derfor nødvendigt at prioritere viden og kompetencer højt, således at vi undgår at blive overhalet i globaliseringens verden.

Vækstforum har i den første periode gennemført analysen FremKom om fremtidens kompetencebehov. Analysen har klart vist, at der er behov for en markant og løbende kompetenceudvikling i virksomhederne, herunder at de personlige og strategiske kompetencer vægtes på lige fod med de faglige kompetencer.

Fokus i perioden 2010-2014

- Fremme virksomhedernes strategiske kompetenceudvikling med særligt henblik på løbende efter- og videreuddannelse af faglige, strategiske og personlige kompetencer. Vækstforum vil dog kun finansiere udvikling af nye metoder og pilotprojekter, mens den ”ordinære” afvikling foretages af de etablerede uddannelsesinstitutioner.
- Styrke innovationsevne, omstillingsparathed og fleksibilitet for såvel virksomheder som medarbejdere, herunder evnen til at indgå i nye arbejdsorganiseringer som eksempelvis netværk og projektorganisationer i en national og international kontekst.
- Udvide og fastholde en kvalificeret arbejdsstyrke, herunder initiativer til udvidelse af den del af arbejdsstyrken, hvor der fremover tegner til at blive mangel på arbejdskraft, f.eks. højtuddannede.

VIRKSOMHEDSRETTET KOMPETENCEUDVIKLING

Iværksætteri

Iværksætteri, herunder specielt vækstiværksættere, er en helt afgørende faktor for regionens fremtidige erhvervsudvikling. Der er brug for nye virksomheder og vækst i de nyskabte virksomheder, der kan sikre arbejdspladser, omsætning og fornyelse i de nordjyske erhverv.

Det tidligere Vækstforum har iværksat mange initiativer med det formål at fremme antallet af nye virksomheder. Der vil fortsat blive brugt ressourcer på at videreudvikle og forny denne indsats, hvor der er mest behov. I den kommende periode vil der blive lagt ekstra vægt på, at de mange iværksættervirksomheder, der har fået støtte til etablering, realiserer deres potentiale, hvilket alt for mange nystartede virksomheder ikke har formået.

Fokus i perioden 2010-2014

Succeskriteriet er fortsat en høj etablerings- og overlevelsesrate, men samtidig en styrkelse af iværksættervirksomhedernes vækstrate. Derfor vil Vækstforum støtte:

- Fortsat styrkelse af det énstrengede nordjyske iværksætterrådgivningssystem, som kobler både offentlige og private rådgivere og giver en nem og overskuelig indgang for den enkelte iværksætter, hvor overlap undgås og rådgivningen altid udføres af den bedst egnede.
- Forstærket indsats for vækstiværksætteri, hvor regionen har en stor udfordring med at skabe vækst hos de nystartede virksomheder, når det gælder omsætning, ansatte, markedsandele og deltagelse på globale markeder.
- Tilbud til studerende om undervisning i iværksætteri og udvikling af forretningsidéer samt etablering af gode rammeforhold for studerende med ambitioner om at starte egen virksomhed undervejs i deres uddannelsesforløb.

Hidtidige resultater

Vækstforum har de seneste år støttet et bredt spektrum af iværksætteraktiviteter.

Etableringen af Nordjysk Iværksætter Netværk (NIN), der yder basisrådgivning af alle typer iværksættere, har resulteret i en af de højeste etableringsrater i Danmark. Yderligere har netværkets arbejde resulteret i, at overlevelsesraten for nye virksomheder er steget væsentligt.

Vækst Iværksætter Programmet (VIP) videreudvikler nystartede virksomheder, bl.a. iværksættere, der har været igennem NIN-programmet.

Med Bretteville er det lykkedes at skabe et fysisk vækstmiljø, der huser nystartede virksomheder, som alle arbejder med kreative digitale medier.

Gennem initiativet Supporting Entrepreneurship (SEA) ved Aalborg Universitet er det lykkedes at fremme iværksætteri i uddannelsessystemet.

Hidtidige resultater

Væksthus Nordjylland har i perioden 2007-2010 gennemført en lang række programmer med støtte fra Vækstforum, bl.a. "Flere Virksomheder i Vækst" og "Virksomheder i Teknologisk Udvikling", som har haft strategi og nye markeder i fokus og som har givet et stort antal virksomheder nye kompetencer.

Nordjysk Lånefond er etableret med det formål at give favorable lån til specielt mindre virksomheder, således at disse kan realisere produktudviklinger og produktforbedringer, der gør det muligt at komme på nye markeder med et væsentligt nyt produkt. Lånefondens primære målgruppe er fremstillingsvirksomheder samt virksomheder inden for forretningsservice og turisme, men fonden kan også støtte øvrige udviklingsprojekter, der kan skabe øget omsætning eller beskæftigelse i Region Nordjylland.

VIRKSOMHEDSRETTET KOMPETENCEUDVIKLING

Strategi og marked

Hidtil har dansk erhvervsliv været i stand til at konkurrere på pris og kvalitet med resten af verden, men konkurrencen på det internationale marked er stigende. Mere end nogensinde er det nødvendigt at tænke nyt og kompetenceudvikle virksomhederne for at undgå at blive hægtet af i den internationale konkurrence.

Derfor er fornyelse og en aktiv forholden sig til den globale arbejdsdeling en forudsætning for, at virksomhederne kan overleve. Der er i højere grad end tidligere behov for at øge innovation og udvikling af nye forretningsmodeller i virksomhederne, der kan føre til skabelsen af højere produktivitet, vækst og beskæftigelse.

Fokus i perioden 2010-2014

Vækstforums satsning inden for nye strategier og marked kan opdeles i følgende prioriteter:

- Fortsat fremme innovation og innovationsprocesser i de nordjyske virksomheder via rammeprogrammer, bl.a. i Væksthuset, som sigter på nye produkter, services eller forretningsmodeller.
- Samarbejde med brugere, kunder, videninstitutioner og virksomheder om innovationsprocesser, således at relevant viden om udviklingen i teknologi, marked og kundepræferencer indfanges.
- Fremme initiativer, som udvikler virksomhedernes position på det globale marked via udvikling af nye forretningsmodeller, adgang til global viden og deltagelse i globale netværk og partnerskaber.
- Internationale partnerskaber og netværk, der sigter på at fremme videnudvikling af spidskompetencer. EU's INTERREG-programmer og EU's 7. rammeprogram for Forskning og Udvikling kan finde anvendelse i denne sammenhæng.

7. KRAV OG KRITERIER FOR STØTTE

I det følgende beskrives de krav, der skal være opfyldt, for at projekter er støtteberettigede. Herudover beskrives de kriterier, der udgør grundlaget for vurderingen af, om et projekt skal opnå støtte fra de tre forskellige finansieringskilder, som Vækstforum har indstillingsret til:

- Udviklingsmidler fra Regionsrådet
- Udviklingsmidler fra EU's Regionalfond
- Udviklingsmidler fra EU's Socialfond

Bemærk, at der udelukkende er tale om en kortfattet gennemgang af de væsentligste krav og kriterier, som ansøger skal kende for at kunne vurdere, om en ansøgning har mulighed for at komme i betragtning til støtte via Vækstforum.

For en uddybende gennemgang henvises til bilag 7 i bilagsamlingen til Vækstforums erhvervsudviklingsstrategi og handlingsplan.

Krav

Der gælder følgende formelle krav til en ansøgning.

Relevant juridisk enhed

For ansøgninger til Regionsrådets udviklingsmidler gælder, at juridiske eller fysiske personer, der ikke er organiseret som private virksomheder, kan komme i betragtning. Dette gælder f.eks. ansøgninger fra offentlige/halvoffentlige myndigheder, erhvervsskoler, universiteter, andre videninstitutioner, private virksomhedssamarbejder med netværk i non-profit-organisering, fonde m.v.

Under EU's Regionalfond og Socialfond gives endvidere støtte til private virksomheder i netværk. Under EU's Socialfond kan der desuden ydes støtte til kompetenceudvikling i enkeltvirksomheder. Der gælder særlige regler for øerne Egholm (Aalborg Kommune) og Læsø (Læsø Kommune).

Støtteprocent

Projekter kan finansieres med maks. 50 % af de støtteberettigede udgifter. Vækstforum kan dog dispensere for denne regel i helt særlige tilfælde.

Nettoudgifter

Alene et projekts nettoudgifter er tilskudsberettigede. Indtægter fra et projekt skal derfor trækkes fra de støtteberettigede udgifter, før tilskuddet kan beregnes.

EU-medfinansiering

Strukturfondsprojekter finansieres efter krone-til-krone-princippet. Det betyder, at EU-tilskuddet skal modsvares af en tilsvarende national finansiering. Denne finansiering kan være både offentlig og privat.

Almindelig drift

Konkurrencereglerne foreskriver overordnet, at der ikke må ydes driftstilskud eller driftslignende tilskud til private virksomheder. Heller ikke offentlige myndigheder, institutioner eller andre støttemodtagere under de danske strukturfondsprogrammer kan få tilskud til almindelig drift. Der kan dog i en begrænset periode ydes tilskud til driften af offentlige eller offentligt lignende organisationer og initiativer, hvis dette skønnes at være en afgørende forudsætning for gennemførelse af et udviklingsprojekt.

Statsstøtte

Alle tilskud skal ydes under overholdelse af EU's statsstøtterelevanter. Dette betyder blandt andet, at der skal foretages en vurdering af, om projektet virker konkurrenceforvridende ved eksempelvis at give deltagende virksomheder en konkurrencemæssig fordel frem for andre virksomheder på markedet. Ansøger bør derfor i samarbejde med sekretariatet foretage en statsstøttevurdering af projektet samt en vurdering af mulighederne for at løse evt. statsstøtteudfordringer.

Sund finansforvaltning

Ved gennemførelse af et projekt modtages der offentlige midler. Midlerne skal derfor administreres i overensstemmelse med princippet om forsvarlig økonomisk forvaltning, dvs. i overensstemmelse med principperne om sparsommelighed, produktivitet og effektivitet.

Udbud

Gældende EU-regler og dansk lovgivning vedrørende udbud/licitation skal overholdes. For ethvert projekt skal det vurderes, om støttemodtager er omfattet af EU's udbudsregler, og om projektet involverer køb af varer eller tjenesteydelser, som er omfattet af udbudsreglerne.

Uafhængighed

Endvidere skal princippet om uafhængighed overholdes. Det vil sige, at der mellem parterne er en sådan uafhængighed, at udvekslingen af varer og tjenesteydelser sker fuldt ud som på det frie marked under fuld konkurrence.

Kriterier

Foruden ovennævnte formelle krav lægger Vækstforum følgende kriterier til grund for sin bedømmelse af en ansøgning. Sekretariatet foretager en vurdering af projektet på hvert af kriterierne og fastsætter på baggrund heraf en score for hvert projekt. Vurderingen indgår efterfølgende i det materiale, der danner baggrund for Vækstforums vurdering af projektet. For yderligere information om vurdering af projektansøgninger henvises til bilag 8 i bilagssamlingen.

Relevans

Der ydes kun tilskud til projekter, der er tænkt ind i og som understøtter den regionale erhvervsudviklingsstrategi, herunder de fire vækstkluster (menneskelige ressourcer, innovation, iværksætteri, og globalisering), og som på baggrund af den forventede efterspørgsel i målgruppen vurderes at have positiv indflydelse på regionens vækstvilkår. Der lægges vægt på, at projekterne gennemføres som større, sammenhængende satsninger.

Nyhedsværdi

Der lægges særlig vægt på at fremme og integrere innovative/nyskabende aktiviteter. En ansøgnings nyhedsværdi, dvs. grad af nytænkning, bedømmes konkret i forhold til:

- Aktuelle og tidligere gennemførte projekter, støttet af Vækstforum
- Tilsvarende aktiviteter gennemført eller under udvikling i andet regi/geografisk område
- Videreudvikling af anerkendt koncept
- At aktiviteterne på regionalt og nationalt niveau har en demonstrationsværdi og tilfører noget nyt, så støttemodtager eller andre har en interesse i videreførelse af projektet eller relaterede aktiviteter, efter at tilskuddet er ophørt.

Gennemførlighed

Der skal foreligge et klart beskrevet handlingsgrundlag for projektets gennemførelse. Herunder skal det sandsynliggøres, at støttemodtager har den fornødne tekniske, økonomiske og organisatoriske styrke til at gennemføre projektet. Grad af medfinansiering indgår i denne bedømmelse. I praksis kan et projekt f.eks. vurderes efter:

- Kvalifikationer hos ansøger/ansøgergruppe
- Kvalifikationer hos projektleder/medarbejdere
- Tidligere erfaringer indenfor projektets fagområde
- Inddragelse af relevante aktører
- Intern koordinering mellem partnere
- Økonomisk styrke/medfinansiering

Additionalitet

Ved additionalitet forstås, at de støttede aktiviteter skal være supplerende i forhold til den aktivitet, der ville kunne finde sted uden støtten. Ansøger skal kunne sandsynliggøre, at projektgennemførelsen ikke ville kunne ske i samme omfang, på samme tidspunkt eller inden for samme tidsramme uden støtten.

Effekter

Et projekts effekter vurderes både efter dets forventede langsigtede effekter (dets socioøkonomiske resultater) og dets umiddelbare effekter (direkte resultat af projektaktiviteterne). Eksempler på effekter kan være jobskabelse og omsætning samt udvikling af ny viden og nye samarbejdsformer. Langsigtede effekter af projektaktiviteter kan kun vanskeligt dokumenteres på ansøgningstidspunktet, men det er ansøgers ansvar at sandsynliggøre effekterne, herunder at angive relevante effektmål og indikatorer. Sekretariatet stiller en liste, der indeholder forskellige typer af effektmål og tilhørende indikatorer, til rådighed for ansøger.

Omkostningseffektivitet

Det vurderes, om ansøger præsenterer en rimelig relation mellem foreslåede aktiviteter og budget for aktiviteterne, herunder detaljeringsgrad og sandsynliggørelse af omkostningsniveau samt projektets varighed.

Sammenhængskraft

Det vurderes, i hvilken grad projektets forventede resultater kommer regionens yderområder til gavn samt i hvilket omfang projektet bidrager til at indhente teknologiske og videnskabelige efterslæb i regionen.

Bæredygtighed

Med henblik på at opnå en effektiv ressourceanvendelse og undgå støttespild er det væsentligt, at ansøger redegør for, hvordan projektet tænkes forankret både organisatorisk og finansielt efter støtteperiodens ophør.

Særlige kriterier for små ansøgninger

Offentlige eller offentlig-lignende organisationer kan få støtte til ikke-kommercielle aktiviteter efter en særlig hurtig procedure. Projektbudgettet skal være under 500.000 kr., men over en bagatelgrænse på 100.000 kr. Der ydes støtte til:

- Foranalyser, som understøtter Erhvervsudviklingsstrategien
- Enkeltstående events/begivenheder med regionalt sigte
- Administrativ bistand til initiativer iværksat af Vækstforum
- Deltagelse i idécirkel-initiativer

For yderligere information om støtte til små ansøgninger henvises til bilag 7 i bilagssamlingen.

8. ANSØGNINGSPROCEDURER

Vækstforum arbejder med to ansøgningskategorier og fire ansøgningstyper. I det følgende beskrives de forskellige kategorier og typer.

Kategori 1: Eksterne ansøgninger (hovedsporet)

- A. Store projekter indkaldt via åbent annoncerede ansøgningsrunder
- B. Små projekter indkaldt via hjemmesiden og med løbende indtag

Kategori 2: Interne ansøgninger

- C. Interne projekter i regi af Partnerskabsaftalen mellem Vækstforum og regeringen
- D. Interne projekter initieret af Vækstforum selv på særlige områder

Vækstforums finansielle støtte til udviklingsaktiviteter baserer sig på princippet om partnerskab. Det betyder at:

- Ansøger opfordres til at indlede en konstruktiv dialog med Vækstforum på et tidligt tidspunkt. Formålet er, at ansøger ikke bruger urimeligt mange kræfter på at udvikle et initiativ, der falder uden for Vækstforums ønsker. Herudover medvirker det også til at undgå overlap med eksisterende initiativer.
- Andre interesser og partnere i regionen skal inddrages i den udstrækning, det er relevant, og hvor det giver synergi. Hvis dette ikke er muligt, skal projektet naturligvis ikke gøres bredere, end ansøger ønsker. Den tidlige dialog med Vækstforum er med til at sikre, at der inddrages andre partnere eller interesser i projektet, og at processen ikke bliver unødigt bureaukratisk.
- Vækstforum stiller sig til rådighed med rådgivning omkring udvikling af projektidéer i det omfang, ansøger ønsker det og på en sådan måde, at Vækstforums uvildighed og integritet bevares.

De forskellige ansøgningstyper og tilhørende procedurer er sammenfattet i oversigten på modstående side.

Ansøgningstype		Procedure
Eksterne projekter (hovedspor)		
A.	Store projekter (budget over 500.000 kr.) indkaldes via åben ansøgningsrunde tre gange om året, hvor en af Vækstforum afsat økonomisk ramme disponeres.	Ansøgninger indsendes på Erhvervs- og Byggestyrelsens ansøgningskema inden den deadline som er offentliggjort på Vækstforums hjemmeside, hvor ansøgningskema også findes.
B.	Små projekter (budget mellem 100.000 og 500.000 kr.) indkaldes løbende via annoncering på Vækstforums hjemmeside.	Hurtig procedure hvor ansøgningen behandles i sekretariatet, der sender den samlede sagsfremstilling med indstilling i skriftlig høring i Vækstforum. Ansøgningskema findes på Vækstforums hjemmeside.
Interne projekter		
C.	Projekter defineret på forhånd som led i partnerskabsaftalen mellem regeringen og Vækstforum. Vækstforum afgør årligt hvor stor en del af den økonomiske ramme der skal gå til denne type projekter.	Projekterne identificeres af partnerne og indsættes i en treårig aftale med årlig revision. Som hovedregel forankres projekterne hos regionale partnere, som Vækstforum anmoder om at udvikle og implementere projektet.
D.	Interne projekter initieret af Vækstforum selv på områder som ikke måtte være dækket af allerede igangsatte projekter eller projekter under partnerskabsaftalen.	Ingen formel procedure, men hvis behov identificeres vil projektet blive igangsat af Vækstforum med forankring hos regionale partnere. Ventes kun brugt i sjældne og ganske særlige tilfælde.

Figur: Oversigt over ansøgningstyper og procedurer.

VÆKST OG BALANCE

REGIONAL ERHVERVSUDVIKLINGSSTRATEGI OG
HANDLINGSPLAN FOR NORDJYLLAND 2010-2014

Vækstforum Nordjylland
Niels Bohrs Vej 30
9220 Aalborg Ø
www.vaekstforum.rn.dk

Udgivet: Oktober 2010

